

Zarządzenie nr 18/2026
Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
w Toruniu

z dnia 24 marca 2026 roku

**w sprawie ograniczania zagrożeń ze strony szkodliwych owadów, grzybów
patogenicznych i innych zjawisk szkodotwórczych w 2026 roku.**

Zn. spr. ZO.7100.112026

Na podstawie art. 34 pkt 3 ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r. (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 567 ze zm.) oraz § 17 i § 19 pkt 1 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe stanowiącego załącznik do zarządzenia Nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 roku oraz § 3 pkt 1 Zarządzenia nr 16 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 16 marca 2026 r. w sprawie ograniczania zagrożeń ze strony szkodliwych owadów, grzybów patogenicznych i innych zjawisk szkodotwórczych w lasach w 2026 roku (znak ZO.7100.1.2026),

zarządzam, co następuje:

§ 1

1. Zobowiązuję nadleśniczych nadzorowanych nadleśnictw na terenie, których wystąpi masowe pojawienie się szkodliwych owadów lub innych czynników zagrażających trwałości lasu, do zorganizowania spośród podległych pracowników niezbędnej służby ochrony lasu, zdolnej do opanowania występujących w nadleśnictwie zagrożeń.
2. Zobowiązuję nadleśniczych do zapoznania się i wykorzystania w bieżącej działalności „Krótkoterminowej prognozy występowania ważniejszych szkodników i chorób infekcyjnych drzew leśnych w Polsce w 2026 roku”, opracowanej przez Instytut Badawczy Leśnictwa (IBL) i znajdującej się na stronie portalu pracowniczego LP.
3. Służby ochrony lasu realizują swoje zadania przy współpracy z Zespołem Ochrony Lasu w Gdańsku i Wydziałem Ochrony Lasu i Zasobów Przyrodniczych RDLP w Toruniu.
4. Kierujący służbami ochrony lasu zobowiązani są do bieżącej współpracy z sąsiadującymi nadleśnictwami w zakresie monitorowania, ograniczania i zwalczania zagrożeń.

§ 2

Zobowiązuję Nadleśniczych nadleśnictw, w których powołano Punkty Obserwacyjne (PO), do podjęcia działań gwarantujących prawidłową obserwację rozwoju gatunków owadów stanowiących zagrożenie:

- Brudnica mniszka - PO w Nadleśnictwach: Bydgoszcz; Dąbrowa;
- Strzygonia choinówka - PO w Nadleśnictwie: Cierpiszewo;
- Chrabąszcze - PO w Nadleśnictwie: Trzebciny;

– Zespół szkodników wtórnych drzewostanów sosnowych - PO w Nadleśnictwach:
Toruń; Skrwilno; Woziwoda.

§ 3

Do podstawowych obowiązków służb wymienionych w § 1 ust. 1 należy:

- 1) Poinformowanie społeczeństwa o zamierzonych zabiegach ratowniczych w lasach i związanych z tym koniecznych środkach ostrożności;
- 2) Utrzymanie w należyтым stanie urządzeń służących pracom prognostycznym i ocenie skuteczności zabiegów (opaski lepowe, stosy kontrolne wylęgu gąsienic, powierzchnie podokapowe, tacki opadowe, drzewa i powierzchnie kontrolne itp.) oraz prowadzenie obserwacji faz rozwoju poszczególnych gatunków szkodliwych owadów i grzybów pasożytniczych wraz z odnotowywaniem wyników obserwacji i przekazywaniem ich do TSOL i RDLP w Toruniu;
- 3) Organizacja i koordynacja prawidłowego przebiegu akcji zwalczania szkodników w nadleśnictwach poprzez: przygotowanie lądowisk i uzyskanie od wykonawców usług ich akceptacji, sprawdzenie gotowości technicznej i sprawności sprzętu do aplikacji środków ochrony lasu, przygotowanie zapleczy socjalnych i technicznych dla obsługi lądowisk oraz przeprowadzenie oceny skuteczności zabiegów;
- 4) Opracowywanie i przekazywanie do Wydziału Ochrony Lasu i Zasobów Przyrodniczych w RDLP w Toruniu bieżących meldunków z przebiegu akcji oraz sprawozdań końcowych w terminie 2 tygodni od daty ostatnich zabiegów.

§ 4

1. Zobowiązuję:

- 1) Naczelnika Wydziału Promocji i Mediów do zapewnienia odpowiedniego poziomu precyzji w informowaniu społeczeństwa odnośnie prowadzonej akcji ograniczania populacji szkodliwych owadów leśnych techniką lotniczą we współpracy z Wydziałem Ochrony Lasu i Zasobów Przyrodniczych. Strona internetowa RDLP powinna zawierać:
  - a) ogólną informację w sprawie planowanych zabiegów agrolotniczych, zgodnie z dokumentacją przedłożoną do właściwego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa (dalej: „WIORiN”) - 7 dni przed rozpoczęciem akcji;
  - b) listę nadleśnictw biorących udział w akcji ograniczania populacji szkodliwych owadów techniką lotniczą wraz z bezpośrednimi odnośnikami do stron internetowych nadleśnictw;
- 2) Nadleśniczych nadleśnictw, na terenie których prowadzone będą zabiegi ratownicze, do zapewnienia odpowiedniego poziomu precyzji w informowaniu społeczeństwa odnośnie prowadzonej akcji ograniczania populacji szkodliwych owadów leśnych techniką lotniczą. Strona internetowa nadleśnictwa powinna zawierać:
  - a) planowany termin zabiegu (możliwie precyzyjny, w przypadku wydłużenia terminu zakończenia zabiegów agrolotniczych z przyczyn pogodowych, technicznych, formalnych itp. informacja o terminie zakończenia zabiegów powinna być na bieżąco aktualizowana);

- b) powierzchnię zabiegu wraz z dołączonymi poglądowymi mapami lokalizacji pól zabiegowych;
  - c) gatunek szkodliwego owada;
  - d) zastosowany środek ochrony roślin wraz z terminami prewencji i karencji (jeżeli mają zastosowanie) oraz odsyłacz do etykiety środka ochrony roślin;
  - e) informację o wprowadzeniu okresowego zakazu wstępu do lasu wraz z odsyłaczem do map zakazów wstępu do lasu w serwisie Banku Danych o Lasach;
- 3) Naczelnika Wydziału Promocji i Mediów do nadzoru nad nadleśnictwami, aby ich strony internetowe zawierały wszystkie treści wskazane w § 4 ust. 1 pkt 2) we współpracy z Wydziałem Ochrony Lasu i Zasobów Przyrodniczych;
  - 4) Kierownika Zespołu ds. Geomatyki do wspomagania nadleśnictw i Wydziału Ochrony Lasu i Zasobów Przyrodniczych przy bieżącym określaniu zagrożenia ze strony organizmów szkodliwych zagrażających trwałości lasu;
  - 5) Naczelnika Wydziału Ochrony Lasu i Zasobów Przyrodniczych RDLP w Toruniu do realizacji i nadzoru zadań w zakresie:
    - a) organizacji i koordynacji działań związanych z ograniczaniem zagrożeń przy użyciu sprzętu lotniczego oraz pozostałą techniką, w przypadku wystąpienia konieczności prowadzenia wielkoobszarowych zabiegów ratowniczych jednocześnie w kilku nadleśnictwach;
    - b) powiadamiania o lokalizacji i terminach zabiegów oraz przewidywanych do zastosowania środkach ochrony lasu wojewodów, samorządów terytorialnych, właściwych służb ochrony środowiska i służb sanitarno-epidemiologicznych;
    - c) opracowywania i przekazywania do Dyrekcji Generalnej LP meldunków z przebiegu akcji oraz sprawozdania końcowego;
    - d) przygotowania wraz z Wydziałem Księgowości dokumentacji kosztorysowej akcji w celu uzyskania refundacji kosztów z funduszu leśnego.
2. W roku 2026 obowiązuje zasada dofinansowania kosztów akcji ograniczania populacji szkodników liściożernych techniką lotniczą oraz naziemną z wykorzystaniem środków związanych z funduszem leśnym w następującym zakresie:
- 1) użycia sprzętu lotniczego,
  - 2) użycia sprzętu naziemnego (wyłącznie w przypadku chrabąszczowatych - imago i pędraki),
  - 3) zbioru ręcznego (wyłącznie w przypadku chrabąszczowatych - imago),
  - 4) zakupu środków ochrony roślin i ich nośników (adiuwantów),
  - 5) magazynowania i transportu środków ochrony roślin i ich nośników (adiuwantów),
  - 6) wykonania zabiegów doświadczalnych związanych z oceną skuteczności działania nowych środków i preparatów dla leśnictwa,
  - 7) wykonania zabiegów ochronnych w drzewostanach świerkowych z zastosowaniem samojezdnej głowicy opryskującej na drzewach stojących.
3. Rozliczenie finansowe należy przekazać do RDLP w Toruniu niezwłocznie po całkowitym zakończeniu akcji, jednak nie później niż do 30.11.2026 roku.

1. Nadleśniczowie zapewnią w porozumieniu z właściwymi starostami i prezydentami miast przeprowadzenie zabiegów ratowniczych w Lasach Państwowych i lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa w sposób bezpieczny dla ludzi i zwierząt gospodarskich, jak również niepowodujący zanieczyszczenia gleby oraz wód w obrębie terenów sąsiadujących z kompleksami leśnymi objętymi zabiegami.
2. Zabiegi ratownicze w strefach ochronnych ujęć wód podziemnych należy dostosować do wymogów stawianych w aktach prawa miejscowego ustanawianych dla tych ujęć.
3. Podczas kwalifikacji drzewostanów do zabiegów ograniczania szkodliwych owadów, grzybów patogenicznych i innych czynników szkodliwych na obszarach Natura 2000 należy zwracać uwagę na przedmiot ochrony w tych obszarach i uwzględniać wskazania wynikające z ustanowionych dla nich planów zadań ochronnych.
4. Decyzja w sprawie prowadzenia zabiegów ratowniczych w rezerwach przyrody wymaga uzyskania stosownej decyzji na odstępstwo od zakazów obowiązujących w granicach tej formy ochrony przyrody.
5. Planowanie zabiegów ratowniczych należy wykonać przy uwzględnieniu przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2024 r. poz. 630, z późn. zm.), rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie warunków stosowania środków ochrony roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 516, z późn. zm.) oraz właściwych miejscowo rozporządzeń wojewodów o ustanowieniu strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych.

§ 6

1.- Zobowiązuję nadleśniczych nadleśnictw, na terenie których prowadzone będą zabiegi ratownicze, do zapewnienia technicznych i organizacyjnych warunków prawidłowego przeprowadzenia akcji, w tym do nadzoru nad przygotowaniem i rozliczaniem cieczy roboczej w trakcie zabiegów agrolotniczych.

2. Działania wskazane w ust. 1 obejmują między innymi:

- 1) wyegzekwowanie od wykonawców usług lotniczych realizacji warunków technicznych zawartych w umowach, w szczególności przeprowadzenia testów prawidłowego działania aparatury agrolotniczej oraz zapewnienia realizacji obowiązków wynikających z tych umów dla jednostek Lasów Państwowych;
- 2) przekazanie do DGLP, za pośrednictwem RDLP, danych dotyczących obszarów leśnych przewidywanych do zabiegów agrolotniczych w 2026 roku - współrzędnych geograficznych lotnisk, lądowisk, innych terenów startów i lądowań oraz pól zabiegowych - w celu uzyskania od Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej priorytetu na wykorzystanie przestrzeni powietrznej podczas ww. zabiegów;
- 3) zakup materiałów niezbędnych do skutecznego przeprowadzenia zabiegów;
- 4) zakup środków ochrony roślin aplikowanych aparaturą naziemną, zgodnie z wykazem pestycydów dopuszczonych do stosowania w 2026 roku;
- 5) przeszkolenie pracowników kierowanych do udziału w zabiegach ochronnych w zakresie stosowanych metod i środków ochrony roślin oraz wymogów wynikających z przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy akcji zwalczania zagrożeń;
- 6) nadzór nad przebiegiem przygotowań do zabiegów ochronnych oraz bieżącą kontrolę realizacji zadań ochronnych;

- 7) składanie drogą elektroniczną, za pośrednictwem RDLP, do DGLP cotygodniowych meldunków (w czwartki) o zaawansowaniu realizacji zabiegów ochronnych w lasach, według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia;
- 8) właściwe i terminowe wykonywanie dokumentacji dla WIORiN.

§ 7

1. Zobowiązuję nadleśniczych do powszechnego stosowania biologicznych, mechanicznych i agrotechnicznych (hylotechnicznych) metod ograniczania liczebności szkodliwych owadów i innych biotycznych czynników szkodotwórczych, zgodnie z wprowadzonymi do stosowania w 2014 roku metodykami integrowanej ochrony drzewostanów iglastych i liściastych.
2. W przypadku dużego zagrożenia lasu dopuszczam łączenie tych metod z metodą chemiczną, przy wykorzystaniu selektywnych, najmniej szkodliwych dla środowiska środków ochrony roślin i technik aplikacyjnych.

§ 8

1. Nadleśniczowie nadleśnictw, na terenie których wystąpią znaczne szkody od czynników abiotycznych i antropogenicznych (wichury, okiść, gazy i pyły przemysłowe itp.) zobowiązani są do niezwłocznego przekazywania stosownych informacji do RDLP w Toruniu i przystąpienia do zinwentaryzowania uszkodzeń w sposób adekwatny do ich charakteru - zgodnie z § 177 - § 188 Instrukcji Ochrony Lasu.
2. Szkody powierzchniowe i silnie uszkodzone drzewostany należy nanieść na mapy zagrożenia.
3. Usuwanie szkód wymagających, z uwagi na rozmiar, dokonania zmian we wnioskach cięć i ochrony lasu, musi odbywać się w sposób określony w opracowanych i zatwierdzonych przez nadleśniczych wytycznych, zgodnych z obowiązującymi zasadami postępowania w drzewostanach uszkodzonych przez klęski żywiołowe.
4. Zobowiązuję nadleśniczych nadleśnictw, na terenie których wystąpiły uszkodzenia lub osłabienia drzewostanów spowodowane obecnością w latach ubiegłych szkodników wtórnych sosny, w szczególności foliofagów, kornika ostrozębego, przyptaszczka granatka oraz jemioly do stałego monitorowania powierzchni pod kątem występowania szkodliwych owadów, grzybów patogenicznych i innych zjawisk szkodotwórczych oraz do podejmowania w razie konieczności niezbędnych działań ochronnych.
5. Polecam objąć całorocznemu monitoringowi i działaniami ochronnymi drzewostany świerkowe. W uzależnieniu od warunków siedliskowych należy stosować również działania hodowlano-ochronne zmierzające do przebudowywania litych drzewostanów świerkowych oraz prowadzenia w nich prawidłowych cięć pielęgnacyjnych.

§ 9

Wszystkie czynności związane z ochroną lasu w 2026 roku realizuje się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

§ 10

Zobowiązuję wszystkich nadleśniczych nadzorowanych nadleśnictw do dokonywania okresowych ocen skuteczności przedsięwzięć zmniejszających zagrożenia dla lasu i do podejmowania wynikających z nich działań profilaktyczno-ochronnych, ukierunkowanych na zwiększenie odporności biologicznej lasu.

§ 11

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

DYREKTOR
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
w Toruniu

Włodzimierz Pamfil.....

Otrzymują:

- Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku
- Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy
- Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Bydgoszczy
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Gdańsku
- Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bydgoszczy
- Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku
- Pomorsko-Kujawski Związek Pszczelarzy w Bydgoszczy
- Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Gdańsku
- Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Bydgoszczy
- Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Gdańsku
- Polski Związek Łowiecki Zarząd Okręgowy w Bydgoszczy
- Polski Związek Łowiecki Zarząd Okręgowy w Toruniu
- Polski Związek Łowiecki Zarząd Okręgowy we Włocławku
- Starostwa w zasięgu terytorialnego działania RDLP w Toruniu
- Nadleśnictwa nadzorowane przez RDLP w Toruniu - z poleceniem przekazania zarządzenia do gmin w zasięgu terytorialnego działania
- E, Z
- Wydziały: DS, DK, DR, DB, DD, ZH, ZS, ZG, EP, ED, EK, EP

(podpis)